

Felmérés a fejlődő országokban található CD-ROM-kiadványokról

A CD-ROM ma az új információs technikának az az ága, amely valószínűleg forradalmasítja az információ és dokumentáció általunk ismert világát. Hatalmas a tárolási kapacitása, könnyű használni és szállítani, jól tűri a nagymértékű használatot, és a legkülönbözőbb időjárási feltételeket.

A fejlődő országok számára a CD-ROM rendkívüli alkalmat kínál arra, hogy átugorják a technika egy egész nemzedékét, az online keresést, amely nagyrészt a használat mértéke szerinti fizetésen alapul. A CD-ROM technika megszabadítja a felhasználókat a szolgáltatóközpontoktól és a távközlési hálózatoktól, amelyek többsége a fejlett országokban található.

A fejlődő országok egyre inkább tudatára ébrednek a CD-ROM technikában rejlő lehetőségeknek, és egyre több szervezet (pl. könyvtár, dokumentációs központ) használ CD-ROM-kiadványokat, vagy legalábbis készül erre.

1991 júliusában a *CD-ROM-szakértők Hágában* tartott találkozájának résztvevői felismerve azt, hogy az UNESCO már régóta elkötelezte magát a fejlődő országok kutatóinak támogatására a forrásirodalom elérésében; hogy a CD-ROM technikában benne rejlik a lehetőség megkönnyíteni az ilyen irodalom azonosításának és megszerzésének folyamatát; valamint tudatában lévén annak, hogy más szervezeteknek több jelentős kezdeményezésük van e téren, a következőket javasolták:

„Az UNESCO végezzen vizsgálatot, amely pontosabban megállapítja a fejlődő országok tudományos irodalom iránti igényeit; tekintse át a CD-ROM-kiadványokat vagy hasonló technikát alkalmazó, létező vagy tervezett tevékenységeket és programokat, hogy javítsa az ilyen irodalom elérhetőségét és visszakereshetőségét.”

A vizsgálatnak a következők *felméréséből* kell állnia:

- helyszínek és felszerelések, amelyek felhasználhatók lesznek a további projekttevékenységekben;
- releváns, kereskedelmi forgalomban elérhető, képeken alapuló termékek és szolgáltatások;
- a már létező kezdeményezésekben részt vevő adományozók és egyéb szervezetek.

A tanulmányt széles körben kell terjeszteni, és naprakészen kell tartani.

A korábbi ajánlások alapján a jelen vizsgálat *céljai* a következők:

1. El kell készíteni a fejlődő országok CD-ROM eszközeinek (felszerelés, anyagok és termékek) listáját.
2. Címjegyzéket kell készíteni arról, hol található CD-ROM eszközök a fejlődő országokban, és ott kik foglalkoznak velük.
3. El kell készíteni azoknak a szervezeteknek a listáját, amelyek kiadnak, terjesztenek vagy anyagilag támogatnak CD-ROM eszközöket a fejlődő országokban, illetve azok számára.

A vizsgálat első szakasza a CD-ROM technikát használó helyszínek és támogató szervezetek felmérése lesz. A második szakaszban az összegyűjtött anyagból adatbázis épül az UNESCO Micro-CDS-ISIS 2.3 változatával.

Az összes válaszadó, a CD-ROM eszközök felhasználói és az azokat segítő szervezetek megkapják a jelentés és az adatbázis egy példányát.

/An Inventory of CD-ROM in developing countries. = FID News Bulletin, 42. köt. 12. sz. 1992. p. 287./

(Murányi Péter)

Mikroszámítógépek és CD-ROM Kína könyvtárgépesítésében

Kína könyvtárai közül az egyetemi és főiskolai könyvtárakban megvan az a szakértelem, amely ahhoz szükséges, hogy saját gépesítésüket megtervezzék és megvalósítsák.

A könyvtári munkafolyamatokat elsőként 1986-ban a *Sanghaji Jiaotong Egyetem* könyvtárában gépesítették, ahol IBM PC/XT-re dolgoztak ki egy fényceruzát használó teljes kölcsönzési rendszert. Ugyanitt készült 1988-ban egy HP-3000/39 és HP-3000/930 gépekre alapozott integrált könyvtári rendszer. Ezek a korai fejlesztések egyúttal tanulási lehetőséget is teremtettek a többi könyvtárnak.

A gépesítéssel kapcsolatos kutatások több mint tíz éve folynak, és az utóbbi években jelentős eredményeket hoztak. Egy 1988-as gépesítési konferencián pl. 23 felsőoktatási könyvtár mutatott be integrált könyvtári rendszert és részrendszereket.

A mikroszámítógépek felhasználását vizsgáló 1987-es felmérés szerint Kína keleti régiójának 30 vizsgált könyvtárában 70 szakember 29 rendszer tanulmányozásával foglalkozott. Ezek közül 24 mikroszámítógépes volt. A könyvtárak 73%-a használt IBM PC/XT-t vagy azzal kompatibilis gépet.